

خداشناسی فطری

خداشناسی فطری

عزیزالله مهریزی

ناشر: انتشارات کانون اندیشه جوان

طراح جلد: سید ایمان نوری نجفی

چاپ دوم: ۱۳۸۹

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰ تومان

لینوگرافی، چاپ و صحافی: وطن آرا

کانون اندیشه جوان

مرشدانه: مهریزی، عزیزالله.

عنوان و نام پدیدآور: خداشناسی فطری / عزیزالله مهریزی.

مشخصات نشر: [تهران]: کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۵.

مشخصات ظاهری: ۷۸ ص.

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال شابک: 4-35-2788-964-978

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا یادداشت: چاپ دوم. یادداشت: کتابخانه مهر ۶۹.

موضوع: خدا--اثبات. موضوع: خداشناسی. موضوع: فطرت.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۵: ۹۹ BP2۱۷VIA

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۲

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲-۲۷۰-۵۵م

نمایشگاه و فروشگاه دائمی: تقاطع بزرگراه شهید مدرس و خیابان شهید بهشتی، پلاک ۵۶

تلفن: ۸۸۵۰۵۱۰۲ - ۸۸۵۰۳۳۹۹

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: فطرت
	۱۳ الف: تعریف لغوی فطرت. ۱۵ ب: تعریف اصطلاحی فطرت.
	۱۷ طبیعت. ۱۹ غریزه. ۲۱ تفاوت‌ها. ۲۲ حرکات انعکاسی و عادی.
	۲۴ اصطلاح فطرت. ۲۶ برهان فطرت و براهین اخلاقی.
۲۹	فصل دوم: تقریرهای مرحوم شاه‌آبادی(ره)
	۲۹ فطرت افتقار. ۳۳ فطرت خضوع. ۳۴ الف. خضوع فکری. ۳۵ ب. اثبات
	موجودی که خضوع برای او است. ۳۷ فطرت امید. ۳۹ فطرت حب کمال.
	۳۹ استدلال ابراهیمی(ع).
۴۱	فصل سوم: دیدگاه امام خمینی(ره)
	۴۴ ملاکی در فطریات. ۴۵ نقد و بررسی برهان.
۴۹	فصل چهارم: برهان فطرت در بیان شهید مطهری
	۴۹ فطرت عقل؛ فطرت دل.
۵۵	فصل پنجم: بیان استاد جواد آملی
	۵۸ نیمه نخست برهان فطرت (صغرا). ۵۹ پرسش و پاسخی دیگر.
۶۱	فصل ششم: دیدگاه استاد مصباح
	۶۳ دلیلی نقلی برای شناخت فطری. ۶۴ دو تفسیر از آیه فطرت.

کتابنامه	۶۷
فهرست آیات	۷۱
فهرست روایات	۷۳
فهرست اشعار	۷۵
نماینه	۷۷

پیشگفتار

یازده بهار است که سر برآوردن جوانه‌ها و شکفتن شکوفه‌ها، نهال کانون را به وجد آورده است. نهالی که ریشه بر باغ خردورزی دینی دارد و نگاه بر آسمان. می‌کوشد تا برای جوانان و دانشجویان سایه‌ای روح‌افزا بگستراند و بر پیکره‌اش، گوناگون و انبوه ثمر بنشاند.

در سال‌هایی که گذشته و می‌آید، میان کانون، جوانان، دانشجویان و اندیشه‌ورزان، پل‌ها و راه‌های بسیاری بنا نهاده شده و می‌شود.

مشاوره‌های دانشجویی، برگزاری نشست‌های گفتمانی و همایش‌ها

ارتباط گسترده کانون با دانشجویان و تشکل‌های دانشجویی سبب شده است تا هر سال، صدها گونه مشاوره به تشکل‌ها و گروه‌های دانشجویی، سخنرانی‌ها، مناظرات، میزگردهای متنوع و متعدد و از این دست فعالیت‌ها با استفاده از استادان و اندیشمندان در ساحت‌های گوناگون فکری، در کانون، برنامه‌ریزی و پایه‌گذاری گردد.

بررسی ویژگی‌های گوناگون اندیشه‌ها و افکار اندیشمندان و متفکران، موضوع‌هایی است که کانون آن‌ها را نیز در قالب همایش‌های اندیشه‌شناسی پیگیری می‌نماید.

حلقه‌های اندیشه

جمعی از دانشجویان، در بازه‌ای از زمان، گرد هم آمده و با بهره‌گیری از استادان و مربیان باتجربه و اندیشمندان، می‌کوشند تا پس از به سر آمدن دوره، در دانش و مهارتی که حلقه برای آن شکل گرفته است، خبره و زبده گردند.

سایت

سایت کانون: www.kanooneandisheh.com

این سایت، پایگاه سازمانی و رسمی کانون به‌شمار می‌آید که آینه‌وار اخبار و برنامه‌های کانون را انعکاس می‌دهد.

باشگاه اندیشه: www.bashgah.net

سایت باشگاه اولین گفتارنامه مجازی و بزرگ‌ترین بانک مقالات در ساحت مباحث فکری است. این سایت با برخورداری از بازدیدکنندگان بسیار، یکی از مؤثرترین پایگاه‌های فکری در فضای مجازی است.

کتاب

کانون تاکنون بیش از ۱۹۰ عنوان از پژوهش‌هایش را در پیکره کتاب منتشر کرده است. این آثار و پژوهش‌ها به ۱۴ ساحت اندیشه‌ای قدم نهاده و کوشیده‌اند تا برای خواننده جوان، روشنگر و پاسخ‌گو باشند.

خوانندگان کتاب‌های کانون سه سطح گوناگون را شکل داده و آثار کانون برای این سه سطح نشر می‌یابند.

۱. جوان: کتاب‌هایی که در این سطح نگاشته می‌شوند، برای جوان سخن می‌گویند. جوان از آن روی که جوان است، میان ۱۸ تا ۲۴ بهار به عمر خویش دیده است و دست‌کم به میزان کسی که دبیرستان را گذرانده است، می‌داند و حقایق را دریافت می‌کند. او می‌تواند خواننده کتاب‌های جوان کانون بوده و محتوا، ساختار و نثر آن را پسند نماید.

۲. دانشجو: سخن‌سرایی برای دانشجو، آن‌که می‌پوید تا در ساحت خویش کاردان و کارشناس گردد، او که میان ۱۸ تا ۲۶ بار تقویم از روی تاریخ تولد او ورق خورده است، او که دانشگاه و استاد و تشکل و نشریه و ... را درک کرده است، سخن‌سرایی برای او آرمان کتاب دانشجوی کانون است.

۳. اندیشه: کسی که پویایی فکری خویش را تعالی بخشیده و بر فرازهایی فراتر از کارشناسی قدم نهاده است، کمتر از ۲۸ بار به گردش مهر مسافر بوده است و در جاده برزخ خبرگی و خامی، آستان خبرگی را پیش رویش یافته است، می‌تواند خواهان و خواننده کتاب‌های اندیشه کانون قرار گیرد.

قلم‌کتابی که اکنون پیش روی شماست، برای سطح دانشجو، بر این ورق‌ها، رمق گرفته و حاصل یک کوشش همدلانه و همراهانه در باب مرور خصایص خداجویانه فطرت بشری از دیدگاه صاحب‌نظرانی چون امام خمینی (ره)، شهید مطهری، آیت‌الله جوادی آملی و آیت‌الله مصباح یزدی است. تلاش محقق گرامی جناب آقای عزیزالله مهریزی را ارج می‌نهیم و امید می‌بریم که این مکتوب در پیچه‌ای روشن فراروی خوانندگان ارجمند بگشاید

و بر خردمندی و خرسندی آنان بیفزاید.
بی شک نقدها و پیشنهادهای شما، ما را در مسیری که می‌پیماییم،
راهنما گشته و تکامل خواهد بخشید.

کانون اندیشه جوان

مقدمه

حس کنجکاوی و غریزه علت‌جویی، انگیزه دیرپای انسان در پدیده خداشناسی است؛ تا آن‌جا که می‌توان گفت این پدیده مقدس، همزاد بشر و اندیشه او است. اما، راه‌های گوناگون خداشناسی، همگام با رشد عقلانی انسان، هر روز سامان یافته‌تر و خدشه‌ناپذیرتر شده است. تکامل فزاینده معقولات و جست‌وجوهای خردورزانه، در مسیری است که همواره راه خود را از وهم جدا می‌سازد، و به‌گونه‌ای زلال و شفاف، از وهم و گمان متمایز می‌گردد. گرایش به استوارسازی مباحث عقلی و استدلالی، به ویژه در بحث «اثبات خدا» از یک سو، و نگرانی از چون و چراهای فلسفی مآبانه از سوی دیگر، محققان و پژوهندگان اسلامی را واداشت که قامت برهان خداشناسی فطری را به سلاح و زره آهنین بیارایند و آن را در قالب‌های محکم فلسفی عقلی ارائه دهند.

پاره‌ای از پژوهشگران دینی و اندیشمندان ژرف‌نگر اسلامی، مانند مرحوم شهید مرتضی مطهری (ره) برای خداشناسی، سه راه پیش نهاده‌اند:

۱. خداشناسی فطری؛

۲. خداشناسی عقلی یا شبه فلسفی؛

۳. خداشناسی عقلی و تمام فلسفی

در این نوشتار، گذاری به راه نخست (خداشناسی فطری) داریم و برخی از تقریرهای برهان فطرت را باز خواهیم گفت. خصوصیت این تقریرها - که موجب برگزیدن آنها شد - آسان‌یابی و عمومیت آنها است. امید نگارنده آن است که از عهده بیان و ارائه آنها برآمده، گرهی گشوده باشد.

قم: عزیزالله مهریزی